

**Общинска стратегия  
за подкрепа за личностно развитие  
на децата и учениците в  
Община Котел (2021 г. – 2022 г.)**



Приета с Решение № 221 от 25.02.2021 г. на Общински съвет - Котел

## **СЪДЪРЖАНИЕ**

### **I. ВЪВЕДЕНИЕ**

### **II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ**

1. *Демографска характеристика на община Котел*
2. *Структура на образователната система:*
  - 2.1. *Детски градини*
  - 2.2. *Училища*
  - 2.3. *Приобщаващо образование*
  - 2.4. *Материално-техническа база*
  - 2.5. *Обслужващи звена*
3. *Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие за децата и учениците в община Котел*
  - 3.1. *Деца и ученици с изявени дарби*
  - 3.2. *Деца в риск*
  - 3.3. *Деца и ученици със СОП*
  - 3.4. *Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие*
  - 3.5. *Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие*
  - 3.6. *Подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центъра за подкрепа за личностното развитие, социални услуги, други организации*
4. *SWOT анализ*

### **III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ**

1. *Стратегически цели*
2. *Визия, приоритети, цели*
  - Приоритет 1. Предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в системата на предучилищното и училищно образование*
  - Приоритет 2. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности*
  - Приоритет 3. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с хронични заболявания*
  - Приоритет 4. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в риск*
  - Приоритет 5. Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с изявени дарби*

### **IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ЗВЕНО ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА**

### **V. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ**

## ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ):

МОН	Министерство на образованието и науката
РУО	Регионално управление на образованието
ОУ	Основно училище
СУ	Средно училище
СОП	Специални образователни потребности
ДГ	Детска градина
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
РУП	Регионално управление на полицията
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
ЦКО	Център за кариерно ориентиране
ДАЗД	Държавна агенция за закрила на детето
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
НПО	Неправителствена организация

Личностното развитие на децата и учениците и поставянето им в центъра на образователната система с оглед формиране на общочовешки ценности, постигане на ясна структурираност, системност и технологичност на всички етапи от образованието, е европейска и национална политика. С развитието на децентрализираните процеси и предоставянето на по-голяма автономия на образователните институции, училището има формираща роля, като приобщаваща среда за развитие и обучение на всяко дете и ученик. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование. Подкрепата за личностно развитие следва да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците. За тази подкрепа се разработва настоящата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Същата се изготвя за срок от две години./–2021г. и 2022г./ Разработена е в съответствие с нормативните и стратегически документи, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в областта на приобщаващото образование и личностното развитие на децата и учениците. Това са:

- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Закон за закрила на детето;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Националната стратегия за учене през целия живот;
- Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
- Общинска стратегия за развитие на община Котел
- Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Котел

## **II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ**

### **1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА КОТЕЛ**

Демографската характеристика на община Котел следва тенденциите в развитието на демографията на страната, като цяло – населението намалява. Наблюдава се интензивна миграция, насочена предимно към големите икономически центрове на страната и чужбина. Тенденцията е напускане на общината предимно от млади хора в активна, работоспособна и репродуктивна възраст.

Населението на община Котел представлява 9,70% от населението на областта и 0,26% от населението на страната. През наблюдавания период като съотношение между града и селата населението се запазва, но тенденцията е неравномерното му разпределение по населени места в общината. Най-много население е съсредоточено в града и в по-големите села. В общината има и 4 селища с по-малко от 100 жители / Братан, Седларево, Катунище, Дъбова./

Последните данни за населението на общината са: общо население-18562, от което мъже – 9106 и жени 9456. В града населението е 5439, а в селата на общината – 13 123 души. Изводите са, че се запазва тенденцията населението като цяло за общината да намалява, както и в единствения град намиращ се в нея / за общината с 1064 души, а за града с - 984 души/. За последните години миграцията на населението в други населени места и в чужбина с цел работа, бележи постоянство с изразена тенденция на покачване. Общината е сравнително слабо населена със средна гъстота на населението 22,18 души на кв. км. Степента на урбанизираност на общината се показва от съотношението на градско към селско население – 28%:72%. Жените са преобладаващата част от населението. По отношение на териториалното разпределение по общини ромите в област Сливен са силно концентрирани в община Котел, където по

официални данни ромското население има най-голям относителен дял в цялата страна (26,7%).

## 2. СТРУКТУРА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

Образованието е един от основните приоритети на община Котел. Формирането на общинска политика за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците се влияе от неблагоприятните тенденции в демографската характеристика на общината – намаляващ брой на населението поради отрицателен естествен прираст и миграция, породена от икономически фактори, свързани с осигуряване трудова заетост. Тези процеси имат своето отражение върху институциите в системата на предучилищното и училищното образование – трудности при формиране на групите и паралелките в някои детски градини и училища, наличие на маломерни и слети такива. Много внимание изискват проблемите със задържането в детската градина и училищата на подрастващите от ромски произход. Педагогическите специалисти имат компетентности за осъществяване процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. За неговия напредък е необходимо да се организират квалификационни дейности на различни нива – детска градина, училища, обучителни организации, програми. Създадена е добра организация за стартиране на настоящата учебна година: текущи ремонтни работи в повечето сгради, хигиенизиране, осигуряване на познавателни книжки, учебници, помагала, учебна документация, целодневна организация на учебния ден, осигурен транспорт на пътуващите ученици, медицински грижи и т.н. Трудности има с изграждането на достъпна архитектурна среда във всички образователни институции на общината, поради недостатъчни средства, за което е необходимо кандидатстване по проекти.

### Предучилищно образование:

ДГ – брой деца	2018/2019г.	2019/2020	2020/2021
ДГ-Филаретово	31	32	35
ДГ-Кипилово	27	23	21
ДГ-Котел	100	97	99
ДГ-Ябланово	132	133	140
ДГ-Мокрен	21	27	24
ДГ-Пъдарево	18	17	16
<b>Всичко:</b>	<b>329</b>	<b>329</b>	<b>335</b>

Детска градина	Педагози 2018/2019	Помощен персонал 2018/2019	Педагози 2019/2020	Помощен персонал 2019/2020	Педагози 2020/2021	Помощен персонал 2020/2021
ДГ „Дъга”	9	10	9	10,5	9	10,5
ДГ” Слънчо”	17	17	17	17	17	17
ДГ” Слънце”	2	2	2	3	2	3
ДГ” В. Пеева”	2	2	2	2	2	2
ДГ”Детелина”	3	2,5	3	3,5	3	3,5
ДГ” Радост”	3	3	4	3	4	3
<b>ВСИЧКО:</b>	<b>36</b>	<b>36,5</b>	<b>37</b>	<b>39</b>	<b>37</b>	<b>39</b>

Навсякъде в селищата на общината сградите в които се помещават детските градини са построени специално за това, като са спазени необходимите изисквания за такива. Впечатлява възрожденската архитектура на ДГ "Дъга" в гр. Котел, където в отделни павилиони са разположени различните групи. Сградата е осъвременена - /санирана, с подменена дограма, ел. инсталация, частична подмяна на радиатори, подови настилки, както и съоръженията в котелното помещение/. В с. Ябланово вече няколко години функционира нова сграда, отговаряща на всички изисквания за детска градина, в която са разположени 4 групи. Старата сграда също е обновена и ремонтирана. В някои градини не се използва пълният капацитет на сградите, поради малкия брой деца: Кипилово, Пъдарево. Детската градина в с. Филаретово ползва едното крило от Основното училище, като помещенията са пригодени съобразно изискванията за детско заведение. Няма изградени съоръжения за достъпна архитектурна среда. Групата в с. Тича, която е на подчинение на ръководството на ДГ-Филаретово е в обновена сграда в двора на училището, съобразена с изискванията за детска градина и в добро състояние.

### Училища:

Училища-населено място	2018/19г. Брой ученици	2019/20г. Брой ученици	2020/21г. Брой ученици	Персонал 2019/20г.	
				педагог.	непедагог.
СУ-Котел	605	618	616	55	23
ОУ-Ябланово	272	267	259	29	10
ОУ-Мокрен	66	65	59	8	3,5
ОУ-Тича	34	36	30	4	2
ОУ-Пъдарево	32	31	33	6	2
ОУ-Филаретово	38	33	33	8	3
ОУ-Соколарци	6	7	5	3	1,5
ОУ-Градец	358	357	348	33	13
ОУ-Кипилово	32	30	30	6	0
ОУ-Стрелци	9	9	12	6	1,5
<b>Всичко:</b>	<b>1452</b>	<b>1453</b>	<b>1425</b>	158	60,5

В началото на учебната 2020/2021 г. в училищата на територията на община Котел се обучават 1425 ученици – със 28 ученика по-малко от предходната година, когато учениците са били 1453 и с 27 по-малко от предишната, когато учениците са 1452.

Видно е, че учениците с всяка изминала година намаляват с повече от 25. Причините са различни – трайно намаляване на броя на родените деца, миграция предимно на млади хора в активна възраст, изтичане на ученици в други училища на страната и т.н.

В много от училищата има слети и маломерни паралелки, за съществуването на които Общината дофинансира издръжката им с допълнителни средства. За настоящата учебна година Общински съвет разреши съществуването на 8 самостоятелни паралелки по изключение от минималния брой ученици и 25 слети паралелки в 8 училища на общината. Този начин на организация на учебно-възпитателния процес се отразява на качеството на учебната работа с учениците, занижава критериите при проверка на знанията, води до ниски резултати при овладяване на необходимия учебен материал. В сравнение с предходната учебна година маломерните паралелки през тази са с 1 повече и слетите също с 1 повече. Всеизвестен е фактът, че практиката на съществуване на маломерни и слети паралелки носи два съществени и очевидни недостатъка –

нискокачествено образование и големи финансови разходи. Едновременното обучение на децата от различни класове не е в техен интерес и не отговаря на съвременните изисквания за качествено образование. Тенденцията в общината е непрекъснато увеличение на тези паралелки – изключения от нормативните изисквания, което говори за необходимост от спешно оптимизиране на училищната мрежа. Няколко са училищата с малък брой ученици, за които е необходимо да се вземе решение за тяхното преобразуване или закриване.

Към настоящия момент в общината има две средишни училища - СУ“ Г. С. Раковски“ и ОУ “П. Берон“- с. Филаретово.

### **Приобщаващо образование**

Приобщаващо образование е процесът на осигуряване за всички деца и ученици, включително за тези с увреждания, на равнопоставени възможности да получат ефективно образование, с необходимите допълнителни помощни средства и ресурсно подпомагане в общообразователни детски градини и училища, за да се подготвят за продуктивен живот като пълноценни членове на обществото.

Детските градини и училищата, в които се обучават деца със специални образователни потребности / СОП/, на територията на община Котел са:

– 1 средно училище, 4 основни училища и 1 детска градина.

### **Материално-техническа база**

Детските градини разполагат с достатъчен сграден фонд, отговарящ на условията за цялостен, качествен и пълноценен педагогически процес. През последните години чрез реализиране на проекти и програми в някои от тях са направени подобрения относно функционалността и естетичността на материалната база. В общинските детски градини няма изградени съоръжения за достъпна архитектурна среда. Необходимо е да се продължи модернизацията на материално-техническата база, както и моделирането и с оглед привличане на все повече деца в детските градини, включително и тези със специфични образователни потребности.

Учебните заведения разполагат със задоволителна материално-техническа база, която всяка година се освежава и осъвременява според финансовите възможности. В някои от тях е въведена целодневна организация на учебния ден. Изградени са здравни кабинети в по-големите училища и детски градини, назначен е медицински персона, който покрива със здравни услуги всички образователни институции в общината. Все още обаче се наблюдава бавен темп на технологично обновяване на учебно-техническите средства. Необходимо е участието на училищата в програми, осигуряващи обогатяване на материалната база. В община Котел само едно училище - /ОУ-с. Ябланово/ има рампа за влизане в дворното пространство на деца със специални образователни потребности. В останалите 4 училища, където са налични деца с такива проблеми - няма и това налага участието на училищата в целеви програми чрез общината за изграждането на архитектурно достъпна среда.

**Обслужващи звена** – Център за подкрепа за личностно развитие – гр. Котел – Основната му цел е стимулиране на таланта и творческата изява на децата и учениците чрез организиране на конкурси, изложби, спектакли, участия във фестивали и в културния календар на Общината.



### **3. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ ЗА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КОТЕЛ**

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. Образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение, така и в процеса на възпитание.

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик в детската градина или в училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания.

#### **3.1. Децата и ученици с изявени дарби**

Съгласно §1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование "дете или ученик с изявени дарби" е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

С цел насърчаване на творческите заложби и потребности на децата е в сила Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби. Законът за предучилищното и училищно образование дава възможности за индивидуална подкрепа за дарбите на децата и учениците и чрез гъвкави форми на обучение във формалното образование и в свободното време. Работата с талантливите и даровити деца в свободното им време се осъществява в Центъра за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в града, в кръжоци в училищата, спортни отбори в училищата, читалища по населени места и др.

#### **3.2. Децата в риск**

В Закона за предучилищното и училищно образование е дадено определение за „Дете или ученик в риск“, но до сега при поддържането на данни на децата и учениците в риск директорите на училища и детски градини, както и отделите за закрила на детето се позовават на Закона за закрила на детето (ЗЗД) и § 1, т. 11 от неговите Допълнителни разпоредби, съгласно които „Дете в риск“ е дете:

- чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа.
- което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание в или извън семейството му.
- за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие.
- което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист.
- за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище”.

По данните на директорите на училищата се наблюдава увеличаване броя на децата в риск, като това са основно ученици застрашени от отпадане от училище,



поради направени много неизвинени отсъствия. Най-често дефинираните от директорите причини за напускане на ученици от училище са както следва:

➤ Социално-икономически причини: ниски доходи на родителите, неприемливи битови условия; безработни родители; децата остават вкъщи да се грижат за по-малките деца в семейството; децата се ангажират със сезонна работа;

➤ Семейни или етнокултурни причини: слаба заинтересованост на родителите за образованието на децата им; промяна на местожителството на семействата; неграмотност и необразованост на родителите, децата подражават на този модел и нямат мотивация за учене; ранни бракове, непълнолетни майки и незаконно съвместно съжителство;

➤ Миграцията на родителите - заминаване на ученици в чужбина заедно с родителите или учениците се отглеждат от роднини, които не са в състояние да упражняват ефективен контрол; преместване на ученици в други населени места;

➤ Педагогически причини – трудности при усвояването на учебното съдържание, обусловени от езиковата бариера, малък или никакъв контакт между родителите и училището, възрастови и личностни проблеми при израстването.

Прилагането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст върна много от учениците в училище, както и ограничи риска от отпадането им. Важен момент от работата на създадените екипи за обхват е опит за всекидневно взаимодействие с родителите на деца и ученици в риск от отпадане и мотивирането им да осигуряват тяхното трайно присъствие.

На територията на общината е изграден и функционира Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца жертви или в риск от насилие, който разглежда възникнали случаи и взема своевременно необходимите решения.

За 2018 г. отдел „ЗД“ при ДСП -Котел е работил по 75 случая.

За 2019 г. отдел „ЗД“ при ДСП -Котел е работил по 85 случая.

За 2020 г. отдел „ЗД“ при ДСП -Котел е работил по 70 случая.

Случаите по които е работено са разнообразни и се отнасят до следните рискови групи: отворени са случаи и е работено с непълнолетни майки и родените от тях деца, работено е с деца в риск от изоставяне и настаняване в институции, като за тях са предприети мерки по превенция, отваряни са случаи и с деца в риск от отпадане в училище, като спрямо тях са предприети мерки за закрила в семейна среда по чл. 23 от ЗЗД. Работено е и по случаи за насилие спрямо деца, като в тези случаи се свиква и Координационният механизъм за взаимодействие при работа по случаи на деца жертви на насилие или в риск от насилие и при кризисна интервенция. Работено е по случаи с деца живеещи при лоши условия и в рисковата семейна среда, работено е с деца настанени в ЦНСТ за деца и младежи с увреждания в гр. Котел, работено е и по случаи на деца реинтегрирани в биологичните семейства, които са били настанени в приемни семейства временно.

Наблюдава се тенденция за спадане на сигналите за деца в риск от отпадане от училище, но се увеличава броя на сигналите касаещи непълнолетни майки и деца в риск от ранен детски брак. При работата по увеличаващия се брой сигнали и случаи по които работи отдела, касаещи непълнолетни и малолетни бременни майки и майки родили деца е необходимо същите и родителите им да бъдат насочвани да ползват подходящи социални услуги в общността с цел превенция на последваща бременност, както и мотивация за посещение в училище с цел не отпадане на момичетата от образователната система. Без подкрепата на специалистите от услугите в общността, отдел „Закрила на детето“ не може да се справи с увеличаващия се брой на непълнолетни майки и непълнолетни в риск от ранен детски брак. Усилията по

превенция на ранните детски бракове е необходимо да са съвместни с представителите на община Котел, Районна прокуратура и РУ на МВР, както и други организации имащи отношение при работа с деца в риск – училища, лични лекари и др. с цел подобряване на междуинституционалното сътрудничество при случаите на непълнолетни момичета осъществили ранно съжителство, бременни или родили деца.

### **3.3. Деца и ученици със СОП**

Децата с различни видове увреждания, с езиково-говорни нарушения, с обучителни трудности, имат специфични потребности в обучението си.

От предходните две учебни години се наблюдава нарастване на броя на децата и учениците със специални образователни потребности. За 2020/21 година учениците със СОП са 22, а децата в детските градини – 5. Разпределени са както следва:

СУ-Котел -12, ОУ-Тича – 3, ОУ-Градец – 2, ОУ-Мокрен – 1, ОУ-Ябланово – 4 , ДГ - Ябланово – 5. Данните се отнасят само за деца и ученици, които са идентифицирани с медицински документ и потвърдени чрез психолого - педагогическа характеристика от съответната детска градина или училище, съгласно Наредба № 1 от 2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или хронични заболявания.

Нарастването броя на децата с увреждане, влияещо върху усвояване на учебното съдържание по различните учебни предмети може да се обясни с това, че все повече родители започват да признават проблема на детето пред обществото и да търсят съответния специалист за помощ.

### **3.4. Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие**

Общата подкрепа за личностно развитие е съсредоточена в училищата, детските градини и центровете за подкрепа за личностно развитие, като дейностите в обхвата и са регламентирани в Закона за предучилищното и училищно образование. Това са:

- кариерно ориентиране на учениците
- грижа за здравето
- поощряване с морални и материални награди
- дейности по превенция на населението и преодоляване на проблемното поведение
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения
- логопедична работа

Община Котел прилага политика на обезпечаване дейностите за подкрепа на личностното развитие чрез подпомагане реализацията и финансирането, /според възможностите си/ на общински образователни, младежки, културни, социални и спортни програми, дейности по превенция на риска, информационно-образователни кампании реализирани в ученическата общност, здраве.

Работи се целенасочено и по отношение изграждане на система за **превенция на насилието и агресията** сред децата и учениците:

- Превенция се осъществява чрез различни кампании за информираност и толерантност, в часовете на класа чрез лекции и дискусии;
- Изготвят се правила за поведение и процедури за реакция при сигнал за агресия и насилие;
- Привличат се родителите и членовете на ученическите съвети в помощ на училищния екип за провеждане на разяснителни превантивни кампании;
- Извършва се диагностика на затрудненията в личностната и поведенческата сфера на ученици, с цел превенция на агресивно и автоагресивно поведение;

➤ Чрез групови и индивидуални дейности и занимания се развиват социалните умения, в това число комуникативните умения, с цел обсъждане и разпознаване на неприемливото поведение и действия, нараняващи околните.

В общината функционира Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск.

Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение се осъществяват и от Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Те оказват съдействие на образователните институции за обхващане в училище на подлежащите на задължително образование деца и ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви. Към Комисиите има определени обществени възпитатели, които оказват помощ на родителите за корекции в поведението и когато е необходимо да се предотврати безнадзорност или извършване на противообществени прояви.

Допълнителна извънкласна работа и занимания с учениците се осъществяват и в рамките на изпълняваните от училищата проекти. Добре развита е дейността на училищата при включване на децата в риск в извънкласни форми на сътрудничество в рамките на тези проекти.

### **3.5. Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие**

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

Във всички училища в общината има създадени училищни Координационни съвети и два пъти годишно, съгласно изискванията на механизма, се извършва анкетиране, с цел оценка нивото на тормоз и насилие в училището;

Учителите, съвместно с класните ръководители и ресурсните учители /където има такива/, прилагат адекватни мерки при възникване на проблем;

Особено внимание в училищата е насочено към опазване физическото и психично здраве на децата и учениците, както и на тяхното здравно образование. Поставят се акценти върху болестите на века: ХИВ, туберкулоза, хепатит, диабет, разстройства на храненето и др.;

В часовете на класа се разглеждат актуални теми, свързани с това, как да се справят учениците с чувството за тревожност, стреса, гнева и агресията, и как да ги преодоляват. Проучват се проблемите на учениците, живеещи в неблагоприятна семейна среда;

В община Котел има само едно училище, което предоставя самостоятелен кабинет, оборудван за целите на ресурсното подпомагане/ СУ-Котел/.

Детските градини от общината не разполагат със самостоятелни кабинети. Работи се предимно в различни стаи и помещения, които са свободни към момента.

В своята дейност ресурсните учители прилагат предимно индивидуалния подход за подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности.

Отчетени са някои проблеми, които трябва да се преодолеят, за да бъде подкрепата за личностното развитие на децата и учениците по- ефективна: Такива са:

- Все още не се отчитат в достатъчна степен индивидуалните особености на всяко дете и насочването на конкретен специалист за неговата интеграция и специална подготовка;
- Недостатъчен брой обучени учители за работа с деца със СОП;
- Липса на логопедичен кабинет в общината
- Липсват психолози в училищата на община Котел;
- Липсват специални учебници и помагала, които да отговарят на потребностите на децата със СОП, което ограничава достъпа им до учебното съдържание;
- По отношение грижата за здравето е необходимо осигуряване на диетично хранене в детските градини, осигуряване на групи по лечебна физкултура в детските градини и училищата, извършване на индивидуална оценка за специалните медицински потребности, да се засили работата на медицинските специалисти по отношение промоцията и превенцията на здравето с децата и родителите;
- Необходимо е продължаване и задълбочаване на дейностите за изграждане на връзката с родителите и поддържане на тяхното постоянно участие като основен партньор на училищата и детските градини.

### **3.6.Подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центъра за подкрепа за личностно развитие, социални услуги, други организации.**

#### **3.6.1.Център за подкрепа на личностното развитие – гр. Котел**

Една от основните цели на Центъра за подкрепа на личностното развитие – гр. Котел е стимулиране на таланта и творческата изява на децата и учениците чрез организиране на конкурси, изложби, спектакли, участия във фестивали и в културния календар на общината.

В центъра се обучават повече от 100 деца в различни дейности, чийто брой се актуализира ежегодно, в зависимост от желанията на ученици и родители: кръжок по английски език, школа по изобразително и приложно изкуство, танцов състав, детско-юношески театрален състав, вокална група за детска забавна песен, кръжок по математика.

Наличен е квалифициран екип от преподаватели за дейностите по направления за обучения на децата в свободното време.

Центърът няма собствена материална база. Ползва част от сградата на СУ “Т.С. Раковски“ – две репетиционни зали и кабинетна система. На Центъра е предоставен и част от първия етаж на масивна двуетажна сграда „Младежки дом“ - голяма зала обособена като самостоятелен обект с отделен вход. Предоставената зала се ползва за нуждите на танцовия и театрален състав. Другите форми на обучение ползват кабинетната система на училището.

Бюджетът на центъра е осигурен от държавна субсидия. Не се реализират приходи от участия в програми за финансиране, даване под наем и дарения.

#### **3.6.2.Социални услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците и децата**

На територията на гр. Котел има няколко социални услуги, които предоставят грижи за деца и младежи. Това са ЦНСТ с капацитет 14 деца, Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 30 места и ЦРДУ с капацитет – 25 места.

**Център за работа с деца на улицата** – услуга за деца в риск, деца в конфликт със Закона и техните семейства. Към ЦРДУ от 2014г. функционира образователна услуга за деца на 2-4 г. възраст, които не са обхванати от детски градини от уязвими и маргинализирани семейства.

Основна цел на дейността е превенция на не записването и ранното отпадане от училище, които пораждаат риск от поведение в конфликт със закона, чрез насърчаване на социалното, емоционалното, познавателно и физическо развитие на децата и повишаване на тяхната готовност за включване в задължителна предучилищна подготовка.

**Център за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/ – Котел –** Дейностите, които се извършват тук са с цел подкрепа на индивидуалното развитие и разширяване на социалните умения на деца и лица с различни вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от различни рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. Услугата включва разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и обучение за водене на самостоятелен начин на живот. Услугата „ЦСРИ“ е достъпна за всички желаещи. Персоналът в центъра е 9 бр., състоянието на сградния фонд е много добро, всички кабинети са оборудвани в съответствие с вида на предоставените услуги. Услугата е на първия етаж в сграда с добра локация до централната част на града. Начин на финансиране - делегиран държавен бюджет.

**Център за настаняване от семеен тип** е социална услуга за деца и младежи с увреждания от резидентен тип с делегирана от държавата дейност и предоставя среда близка до семейната за деца и младежи в риск, когато всички други възможности са изчерпани. Услугата е с капацитет 14 места, който към момента е запълнен. Има за основна цел да предостави на своите потребители сигурна и защитена среда в условия близки до семейната, подкрепа за самостоятелен и пълноценен живот с 24 часова грижа за пребиваващите. Храната на потребителите на услугата се приготвя на място в центъра и е съобразена с оглед на техните потребности и физиологични особености. Услугата се предоставя съвместно с ЦСРИ- Котел, където потребителите получават необходимите грижи от рехабилитатори, логопед и трудотерапевт. Персоналът в центъра е 14 бр, финансирането е делегиран държавен бюджет, много добро състояние на сградата.

### **3.6.3. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.**

Читалищата по своята същност са най-старите културни организации, които създават в конкретното населено място възможности за реализирането на инициативи, подкрепящи културния календар на местната общност и за създаване на възможности за осмисляне на свободното време на младите хора. Почти във всяко населено място на общината има читалище, което е в помощ и подкрепа на училището и деца и ученици за тяхното личностно развитие. Те предоставят възможност на младите хора да развиват своите интереси, способности и талант в самодейното танцово и музикално изкуството. В гр. Котел към читалище „Съгласие-напредък“ има разкрити школи, клубове по изкуствата за младежи от 14 – до 29 г.

## **4.SWOT АНАЛИЗ**

<b>СИЛНИ СТРАНИ</b>	<b>СЛАБИ СТРАНИ</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Добро териториално разпределение на мрежата от детски и учебни заведения и осигурен достъп до предучилищна подготовка и училищно образование;</li> <li>➤ Въведена задължителна предучилищна подготовка две години преди постъпване в I клас и създадени условия за усвояване на български език;</li> <li>➤ Работа по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.</li> <li>➤ Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности;</li> <li>➤ Финансиране основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани бюджети във всички училища;</li> <li>➤ Сравнително добра материално-техническа база на училищата и детските градини</li> <li>➤ Прилагане на Системи за финансово управление и контрол;</li> <li>➤ Осигуреност с педагогически кадри и други квалифицирани специалисти за обучение на деца и ученици;</li> <li>➤ Наличие на система за квалификация и преквалификация на педагогическите кадри;</li> <li>➤ Родителско и гражданско участие в управлението на образователния процес;</li> <li>➤ Създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностна подкрепа на децата и учениците в свободното им време.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Неблагоприятна демографска ситуация и засилени миграционни процеси;</li> <li>➤ Не е извършена оптимизация на училищната мрежа в общината в съответствие с демографските процеси;</li> <li>➤ Наличие на необхванати и отпадащи деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст</li> <li>➤ Недостатъчно модернизирана материална база на училища, детски градини.</li> <li>➤ Недостатъчно обучени педагогически и други специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици;</li> <li>➤ Ограничен достъп до услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците в селата на общината.</li> <li>➤ Бавен темп на технологично обновяване на учебно-техническите средства;</li> <li>➤ Липса на достъпна архитектурна среда;</li> <li>➤ Недостатъчни собствени приходи;</li> <li>➤ Липса на комуникация и единен подход между образователните институции и НПО в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците;</li> <li>➤ Липса на стоматологични кабинети в детските и учебни заведения.</li> </ul>
<b>ВЪЗМОЖНОСТИ</b>	<b>ЗАПЛАХИ</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Усъвършенстване на системата на делегирани бюджети и на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти;</li> <li>➤ Делегиране на административни и финансови правомощия на директорите на общинските детски градини</li> <li>➤ Повишаване привлекателността и качеството на материалната база на образователните институции;</li> <li>➤ Създаване на възможности за изграждане на достъпна архитектурна</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Негативни демографски процеси и висок процент етническо население;</li> <li>➤ Намаляване броя на децата в малките населени места;</li> <li>➤ Определен брой деца от малцинствени групи, които поради социално-икономически и етно-културни причини не посещават редовно детска градина и изпитващи обучителни трудности, поради недостатъчно владеене на български език;</li> <li>➤ Наличие на неграмотни млади хора;</li> <li>➤ Застаряващ педагогически състав и недостатъчен брой млади</li> </ul>



<p>среда във всички образователни институции;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Използване на възможностите, предоставяни от различни национални, европейски и международни финансови инструменти;</li> <li>➤ Разширяване на възможностите за целодневна организация на обучението;</li> <li>➤ Обогаляване на възможностите за извънучилищни дейности и занимания по интереси;</li> <li>➤ Квалификация на учителите за обезпечаване на подкрепата за личностно развитие на деца и ученици;</li> <li>➤ Развитие на система от стимули за привличане на млади учители и повишаване привлекателността на учителската професия;</li> <li>➤ Развитие на приобщаващото образование за децата и учениците със СОП и изграждане на подкрепяща среда.</li> <li>➤ Подобряване връзката между необходимите на регионалната икономика кадри и специалностите в системата на професионалното образование;</li> <li>➤ Създаване на повече и по-разнообразни стимули за насърчаване на децата с изяви дарби;</li> <li>➤ Повишаване ангажираността на родителите към формиране на образователните политики, към училищните и извънкласни дейности.</li> </ul>	<p>висококвалифицирани и мотивирани специалисти;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➤ Непривлекателни за младите хора специалности в системата на професионалното образование и обучение;</li> <li>➤ Слаба заинтересованост на бизнеса към осигуряване на възможности за практикуване на ученици в реална работна среда;</li> <li>➤ Липса на точни прогнози и проучвания за потребностите на пазара на труда от определени професии;</li> <li>➤ Недостатъчен стандарт за издръжка на един ученик;</li> <li>➤ Слаба заинтересованост при част от родителите и слаба мотивираност при част от учениците към ценностите на образованието;</li> <li>➤ Недостатъчна координираност на институциите, отговорни за осъществяване процеса на приобщаващо образование.</li> </ul>
--	--

### **III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ**

#### **1. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ**

- Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование в която детето е прието, ценено и има възможност да развива своите способности.
- Развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно прилагане на целите, подходите и процедурите, заложи в нормативната уредба на приобщаващото образование.
- Подобряване на материалните условия и достъпността на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности и пълноценна социализация на деца и ученици в риск, с изяви дарби и с хронични заболявания.
- Зачитане на индивидуалните потребности и развиване на уменията на всяко дете, чрез прилагане на диференцирани подходи.

➤ Подобряване на сътрудничеството с гражданското общество и подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

## **2. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ**

### **ВИЗИЯ:**

**Осъзнато и пълноценно изграждане на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователните институции и създаване на среда` осигуряваща им качествено, достъпно и отговарящо на реалните нужди на пазара на труда образование, възможност да се учат и израстват като личности, чрез осигуряване на ключови фактори и ресурси от всички заинтересовани страни в системата на предучилищното и училищното образование в община Котел**

### **ПРИОРИТЕТ 1.**

#### **ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ**

**Специфична цел 1.1. Осигуряване на подходяща среда за развитие на способностите и уменията на децата и учениците от община Котел за развитие на пълния им потенциал, отчитайки индивидуалните им потребности**

- Дейност 1.1.1 Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 години в подготвителните групи с цел установяване **готовността** им за училище, като се отчита тяхното физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие.
- Дейност 1.1.2. Ранно оценяване на потребностите от обща подкрепа за личностно развитие на децата от 3 до 6 години от педагогическите специалисти на които се прилага скрининг - тест за определяне **риск от обучителни трудности** и прилагане на ефективни методи и подходи в работа с тези от тях с налични обучителни затруднения.
- Дейност 1.1.3 Организиране на възпитателна работа в детските градини и училища, ефективно съчетаваща груповите и индивидуалните форми на педагогическо общуване.
- Дейност 1.1.4 Използване на атрактивни методи, подходи и техники в процеса на обучение на децата и учениците с цел ранно формиране на ефективни социални умения и гъвкавост в междуличностните взаимоотношения.
- Дейност 1.1.5. Развитие и подобряване на екипната работа между ученици, учители и други педагогически специалисти - обмен на информация и на добри педагогически практики, съгласно Наредба за приобщаващото образование за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците
- Дейност 1.1.6. Осигуряване на кариерно ориентиране на учениците, както и на тези със СОП. Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, вкл. и професионална подготовка за учениците със СОП. Дейности по професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдаване и пряк контакт с хора от различни професии.

- Дейност 1.1.7. Подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците на училищно, общинско и областно ниво.
- Дейност 1.1.8. Предотвратяване напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система.
- Дейност 1.1.9. Осигуряване на занимания по интереси чрез развитие на дейностите в Център за подкрепа за личностно развитие – Котел. Развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на изкуствата – танцово, музикално, изобразително и приложно изкуство. Развитие на дейностите в ЦПЛР и читалищата във всички населени места на общината.
- Дейност 1.1.10. Развитие на библиотечно-информационното обслужване-обогащане на библиотечния фонд.
- Дейност 1.1.11. Разработване на дейности по превенция на насилието
- Дейност 1.1.12. Осигуряване на качествени грижи за здравето в училищата – продължаване дейностите на училищните здравни кабинети.
- Дейност 1.1.13. Развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка, преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене. Участие в спортни състезания на общинско и регионално ниво.
- Дейност 1.1.14. Стимулиране на младежи и родители от уязвими етнически малцинства за придобиване на средно и висше образование.
- Дейност 1.1.15. Осигуряване на занимания по интереси

**Специфична цел 1.2. Осигуряване на необходимите човешки ресурси, за предоставяне на качествена обща подкрепа за деца и ученици в детските градини и училищата от община Котел**

- Дейност 1.2.1. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за предоставяне на качествена обща подкрепа на деца и ученици.
- Дейност 1.2.2. Провеждане на вътрешна квалификация във всяко учебно заведение за предоставяне на обща подкрепа и работа в екип и осигуряване на методическа помощ на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи /чл.7 от Наредбата за приобщаващото образование/.
- Дейност 1.2.3. Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри педагогически практики на общинско ниво и регионално ниво.
- Дейност 1.2.4. Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи / по чл. 7 от Наредбата за приобщаващо образование./

**ПРИОРИТЕТ 2.**

**ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ**

**Специфична цел 2.1. Развитие на приобщаващото образование и предоставяне на равен достъп до образование на всяко дете и ученик със специални образователни потребности**

- Дейност 2.1.1. Извършване на качествена и професионална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности.
- Дейност 2.1.2 Провеждане на обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП в училищата и детските градини.
- Дейност 2.1.3. Осигуряване на качествена и професионална допълнителна подкрепа за деца и ученици със СОП.
- Дейност 2.1.4 Осигуряване на достъпна архитектурна среда в детските градини и училища като начин за предоставяне на равен достъп на образование на децата и учениците в тях. Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждани, както и на адаптирани санитарни възли в сградите. Създаване по възможност на оборудван кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали. Обзавеждане на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици в инвалидни колички. Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител.
- Дейност 2.1.5 Осигуряване на необходимата материално – техническа база в училищата, детските градини и центровете за подкрепа за личностно развитие за предоставяне на допълнителна подкрепа за деца и ученици със специални образователни потребности.
- Дейност 2.1.6. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.
- Дейност 2.1.7. Осигуряване на необходимите педагогически специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности, както и на съответните подходящи обучения и квалификация.
- Дейност 2.1.8. Представяне пред учениците със СОП и техните родители на възможностите, които училищата предлагат за тяхното професионално образование.

**ПРИОРИТЕТ 3.**

**ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ**

**Специфична цел 3.1 Осигуряване на необходимите грижи за социализация и равен достъп до качествено образование на децата и учениците с хронични заболявания**

- Дейност 3.1.1. Осигуряване на необходимия персонал в училищата и детските градини за работа с деца с хронични заболявания
- Дейност 3.1.2. Осигуряване на обучение на персонала в училища и детските градини.
- Дейност 3.1.3. Осигуряване на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици с хронични заболявания

- Дейност 3.1.4. Проучване на индивидуалните потребности и способности на децата и учениците с хронични заболявания

#### **ПРИОРИТЕТ 4.**

### **ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В РИСК**

#### **Специфична цел 4.1 Повишаване обхвата на допълнителната подкрепа за децата и учениците в риск**

- Дейност 4.1.1. Прилагане на нормативната уредба за оценяване на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на деца в риск, като се извършва оценка на рисковите фактори и за развитието и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда и се създава план за краткосрочна допълнителна подкрепа.
- Дейност 4.1.2. Осигуряване на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск в училищата и детските градини на общината.
- Дейност 4.1.3. Осигуряване на необходимите специалисти за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск .
- Дейност 4.1.4. Осигуряване на обучения на екипите за подкрепа за личностно развитие, предоставящи допълнителна подкрепа за деца и ученици в риск.
- Дейност 4.1.5. Благотворителни акции за ученици в социален риск от изключване вкл. и благотворителни и доброволчески дейности от ученици.

#### **ПРИОРИТЕТ 5.**

### **ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ С ИЗЯВЕНИ ДАРБИ**

#### **Специфична цел 5.1 Повишаване качеството на допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците с изявени дарби**

- Дейност 5.1.1 Предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за деца и ученици с изявени дарби в детските градини, училищата в общината и центъра за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в гр. Котел.
- Дейност 5.1.2. Дейности по подготовка и провеждане на училищни и общински кръгове на олимпиади и състезания и участие в регионални такива. Провеждане на индивидуални часове.
- Дейност 5.1.3. Осигуряване на обучения на учители и други педагогически специалисти, предоставящи допълнителна подкрепа на деца и ученици с изявени дарби.
- Дейност 5.1.4. Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво.
- Дейност 5.1.5. Дейности по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие. Професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдение и пряк контакт с хора от различни професии. Организиране дни на кариерното ориентиране, провеждане седмица на професиите, кръгли маси и работни срещи с работодатели, партньори, ученици, родители, училищно настоятелство, Обществен съвет.

## IV. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ЗВЕНО ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е функция на анализа на потребностите на конкретните училища и детски градини и отчита, координира и обединява усилията на всички общински фактори и ресурси за решаване на общите проблеми. Общинската стратегия и общинските планове за действие са отворени системи, те следват динамиката на промяната в развитието на различните показатели, които определят възникването на нови потребности. Община Котел отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на Областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

За проследяване напредъка в изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със заповед на Кмета на Общината е създадено Звено за мониторинг и оценка /ЗМО/. В неговия състав се включват представители на организациите и институциите - основни участници в разработването на Общинската стратегия.

### 1. Звено за мониторинг и оценка:

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- Планира и осъществява дейностите за мониторинг;
- Информира заинтересованите страни и обществеността за резултатите и препоръките от мониторинга;
- Организира дискусии за обсъждане изпълнението на стратегията.

### 2. Дейностите по мониторинг включват:

- Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Създаване и постоянно актуализиране на база данни на ниво община и представянето им в областта, свързани с личностно развитие на децата и учениците;
- Събиране на информация за прогреса в изпълнението на стратегията;
- Разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на стратегията.

За осъществяване на своята дейност членовете на ЗМО провеждат регулярни работни срещи за обсъждане на дейностите, свързани с наблюдение изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Те могат да бъдат канени за участие в провежданите заседания на Областния съвет за координиране изпълнението на Областната стратегия за подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

Ежегодно представителите на общините - членове на ЗМО, изготвят отчет за изпълнението на годишните планове за подкрепа за личностно развитие за предходната година. Отчетът се базира на осъществяваните от тях наблюдения и посещения на място, събиране на информация и анализ на данни.

## V. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

Ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Котел /2021-2022/ е свързано с политиката за предоставянето на информация на обществеността и заинтересованите страни.

Комуникацията ще се осъществява на основание на следните принципи:



- Равнопоставеност – равен достъп до информация на всички заинтересовани страни и на широката общественост;
- Навременност – своевременното задоволяване на потребностите от информация на заинтересованите групи и широката общественост;
- Качество и достъпност на информацията – изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникационните послания, достигащи до най-голям брой заинтересовани страни;
- Партньорство – диалог с всички заинтересовани страни

#### **1. Мерките за осъществяване на комуникацията са:**

- Организиране на работни срещи за информиране на заинтересованите страни и обществеността с разработването, приемането и изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Котел.
- Популяризиране на структурите, ангажирани с изпълнението на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците .
- Запознаването на широката общественост с доклада за изпълнението на стратегията.

#### **2. Комуникационни техники:**

- Директна комуникация – дискусии, дебати
- Комуникация чрез масовите медии
- Комуникация чрез интернет
- Комуникация чрез информационни материали

Осигуряването на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е приоритет в националната политика в областта на средното образование. Законът за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващо образование са нормативните основания за организиране на образователната среда и нейните елементи чрез обединяване на ресурсите на всички държавни и местни органи и институции. Подкрепата извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърне детската градина/училището територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.

Реализирането на стратегията е продължителен, отговорен, последователен и отворен във времето процес, който следва динамиката на промените. Постигането на целите е възможно с обединяване усилията на всички заинтересовани страни.

**П Р И Л О Ж Е Н И Е**  
**КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА**  
**И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КОТЕЛ ЗА 2021 – 2022 Г. ЗА РАБОТА В УСЛОВИЯ**  
**НА ПАНДЕМИЯ**

Настоящата стратегия е разработена за двегодишен период / 2021 – 2022 г./Същият съвпада с обявената извънредна обстановка в страната ни във връзка с разпространението на заболяването COVID-19. В тази връзка планираните цели, задачи и резултати в стратегията е необходимо да се съобразяват с противоепидемиологичната обстановка през годината и да се актуализират съобразно динамично променящите се условия и фактори.

Във всички образователни институции, социални услуги за деца и услуги в ЦПЛР в общинския град, които осигуряват обща и допълнителна подкрепа на деца и ученици се спазват всички указания на Министъра на здравеопазването, Министъра на образованието, Агенция за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето, Областния управител и Кмета на Община Котел. Съгласно тези указания ръководителите на всички институции осигуряващи подкрепа – обща и допълнителна на деца и ученици задължително организират провеждането на противоепидемиологични мерки в работните помещения. Тези указания касаят оптимизиране на подкрепата в услугите и всички останали дейности с деца и ученици, чрез дистанционна работа, като се използват методите онлайн интервю, тест, анкета с потребителя и неговите близки, проучване на документи и др. В този смисъл екипите осигуряващи обща и допълнителна подкрепа на деца и ученици са ангажирани с алтернативен подход в извънредна кризисна ситуация, след преглед и актуализиране на Вътрешните правила на работа, с цел осигуряване на безопасна среда, превенция и контрол. Необходимо е всички участници в процеса да са подготвени за постепенно адаптиране в новата обстановка и да носят отговорност за ограничаване на заразяването и за опазване на здравето – своето, на своите близки и на околните. Тези мерки ще се актуализират и допълват при необходимост и в зависимост от епидемичната ситуация.

В Стратегията за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците са планирани 5 приоритета с различни дейности към тях. Част от тези дейности не могат да бъдат реализирани, тъй като се отнасят за момент с реално присъствие на деца и ученици в образователните институции, социалните услуги и ЦПЛР. В ситуация на пандемия някои от дейностите могат да се реализират онлайн с децата, учениците и техните родители. Такива са онлайн конкурси по изобразително изкуство, по литература, математика и др. учебни предмети с излъчване на победители за насърчаване на участниците.

В условията на епидемичната обстановка в страната ЦПЛР – Котел не провеждаше занятия по заповед на Кмета на Община Котел в периода от 13.03.2020г до 01.10.2020г. Във връзка със заповед на Министъра на здравеопазването РД-01-651/11.11.2020г. по т.2 и т.3 за въвеждане на временни противоепидемични мерки, считано от 12.11.- 30.11.2020г. се преустановиха занятията на групи със смесени класове. Така работиха само 5 групи от един клас /еднородни/, а останалите 5 - не провеждаха занятия.

Със заповед №РД-677/22.12.2020 г. до 31.01.2021г. се удължи срока на въведените

противоепидемични мерки ,като от 04.01.2021г. се допусна провеждане на извънучилищни

дейности в рамките на училищните паралелки. Разреши се изключение от забраната по

отношение на занятията с деца в ЦПЛР до IV клас,когато се организира по начин,който не

допуска смесване на деца от различни групи.

Със заповед РД-01-52/26.01.2021г. от 04.02.2021г. се допускат присъствени посещения

на всички групи в ЦПЛР със спазване указанията на МОН и МЗ. За разлика от другите

Центрове в страната ЦПЛР-Котел не подлежи на дистанционно обучение в условията на

Пандемия, поради това, че ръководителите на кръжоците са назначени по чл.114 от КТ, а не на пълен щат.

В положението на извънредна обстановка в страната, свързана с COVID-19, е необходимо да се осигурят условия, позволяващи присъствието на децата и учениците в институциите в системата на образованието. Във връзка с това отчитаме, че здравето на децата и учениците и техните ръководители на групи е най-важното, което трябва да запазим с присъственото започване и провеждане на занятията в ЦПЛР , образователни институции и социални услуги за деца. Това поставя пред ръководителите следните дейности:

А/ Задължителни мерки:

1.Създаване на организация за спазване правилата за опазване от епидемията в ЦПЛР, както и в социалните услуги за деца в общината

- директорът определя отговорник от екипа на ЦПЛР
- запознаване на децата със здравните изисквания.
- провеждане на инструктаж срещу подпис на всяко дете/ученик в книгата за инструктаж за правилното ползване на предпазните средства.
- социалните услуги за деца и младежи с увреждания на територията на общината да предприемат превантивни мерки срещу COVID-19
- да се преустановят посещенията и свижданията от близки и роднини на потребителите на социалната услуга
- преустановяване на екипни срещи, обучения и супервизии
- комуникацията с други институции да се извършва по електронен път или по телефона
- забранява се достъпа на външни лица в социалната услуга

2.Спазване на общите здравни мерки: носене на лични предпазни средства / маски, шлемове. Маските се осигуряват от учениците, респективно от техните родители. ЦПЛР осигурява маски в случай, че не са подходящи за ползване или нямат такива.

3. Дезинфекция на повърхности и проветряване

В ЦПЛР, както и другите институции, осигуряващи обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в Общината са осигурени дезинфектанти за почистване на всички критични точки: подове, бюра, чинове, маси, дръжки на врати, ключове за осветление, тоалетни чинии, мивки и др. Осигурява се и течен сапун в санитарното помещение, зареждането с препарати, изхвърляне на отпадъците и др.

#### 4. Засилване и спазване на лична хигиена:

- Осигуряване на течаща топла вода и течен сапун в репетиционната зала /ЦПЛР/ и в другите институции за работа с деца и ученици
- Правилно ползване на дезинфектант за ръце
- Запознаване на децата със здравните изисквания
- Провеждане на инструктаж срещу подпис на всяко дете
- Определяне на отговорник от екипа на ЦПЛР и другите институции
- Предлагане на потребителите на услугите – /образователни, извънучилищни и социални/включване в дейности, които да подкрепят емоционалното им развитие и преодоляване на тревожността им, свързана с извънредната ситуация
- Деца и ученици да посещават извънучилищни занятия, кръжоци и социални услуги по определен график с цел недопускане на струпване и при спазване на нужното разстояние
- Дезинфекциране след всяка употреба на всички използвани от специалистите консумативи и уреди / топки, играчки, моливи/.
- Запознаване на потребителите на услугите за обща и допълнителна подкрепа с полезна информация за ограничаване на разпространението на COVID-19 и оказване на подкрепа усилията на персонала за спазване на установените правила, хигиена и здраве, както и солидарна отговорност за спазване на правилата на работата в услугата.
- Разработване план за движение в сградата, като при необходимост се осигури подходяща за възрастта на потребителите маркировка.

#### Б/ Препоръчителни мерки:

- Ръководителите на групи в отделните направления /наука и изкуства, които използват кабинети и репетиционна зала "Младежки дом" да осигуряват физическа дистанция от 1,5 метра по време на обучението.
- Разполагане на децата шахматно на групите, обучавани в залата.
- Правила при регулиране на влизане и излизане без струпване на входа и при спазване на дистанция.
- Сливане на часовете от една група, с цел ограничаване на контактите между различните учители-ръководители и техните групи деца. Следене за струпване на деца/ученици, които могат да влизат за репетиция в зависимост от капацитета на сградата.
- Максимално ограничаване на влизането на външни лица в помещенията на ЦПЛР. Определяне на зона за достъп на родители /придружители в двора на зала"Младежки дом".

#### Мерки за намаляване на рисковете от предаване на инфекцията:

Груповото обучение в ЦПЛР, извънкласните занимания в образователните институции и социалните услуги при ограничаване средата на взаимодействие е само частично. Невъзможно е да се осигури препоръчаната физическа дистанция и да се гарантира липса на физическо взаимодействие вътре в стаята, залата, кабинета. Ето защо предлагаме водещия модел на стратегия на дистанция между деца и ученици от различните групи.

Сред приоритетните задачи на ЦПЛР, както и другите институции е да създаде необходимите условия за адекватна реакция при съмнение за заболели, както и да комуникира стъпките с цел възпитаване на спокойно и уверено поведение. Това включва както мерки за подготовка за евентуална среща с вируса в Центъра и институциите отговорни за общата и допълнителна подкрепа, така и спазване на конкретни правила при наличие на симптоми на случай с положителен резултат за COVID-19 на дете, ученик или преподавател.

В/ Подготвителни мерки и задачи:

- Създаване на организация за недопускане в залата/кабинета на лица във видимо нездравословно състояние
- Обучение на педагогическите специалисти да разпознават симптомите на COVID-19, за да може по-бързо да определят потенциалните заболели
- Информирание на родителите
- При наличие на един или няколко симптома детето се отделя в помещение, докато се прибере у дома
- На детето се поставя маска, съобразена с възрастта
- Незабавно се осъществява връзка с родителя с изискването да вземат детето
- Задължително се разяснява на родителите процедурите, които трябва да следват след консултация с личния му лекар
- След като детето напусне помещението се прави щателна дезинфекция
- Стриктно спазване на ограничителните мерки
- Детето може да се върне присъствено на занятия само срещу медицинска бележка от личния лекар, че е клинично здраво и това е допустимо
- В зависимост от характеристиката на сградата/ зала, кабинет, брой заболели/, мерките може да включват затваряне на една или няколко групи в Центъра или съответната институция
- Продължително проветряване, влажно почистване и дезинфекция се извършва на повърхностите в залата, кабинетите, предметите до които е имало контакт лицето.

Поддържане на добър психоклимат и намаляване на ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация

В настоящата ситуация е важно всички мерки да бъдат осъзнати като значими за опазване здравето на децата, както и на техните семейства. Ето защо всички институции, осигуряващи обща и допълнителна подкрепа на деца и ученици е необходимо да осигуряват спокойна среда за работа в колектива, предоставя необходимата информация за рисковете от заразяването, но в никакъв случай да не се допуска създаване на напрежение от непрекъснатото фокусиране върху темата. Мерките в тази насока да се прилагат без това да създава напрежение и усещане за опасност. Да се предприеме следното:

- Обсъждане на правилата с всеки ръководител на група
- Предоставяне по подходящ начин необходимите разяснения на децата, учениците и техните родители на тези правила, което ще доведе до спокойствие и увереност от тяхна страна
- Ръководители на групи и преподаватели да демонстрират, чрез своето поведение спазването на правилата, като осъзната необходимост. С личния им пример децата възприемат по-лесно правилата, а това сменя напрежението

## Кризата като възможност за развитие и продължаване напред

Всяка една проблемна ситуация ни кара да търсим нови възможности за обучението на децата в условия на епидемия. За периода 01.01.2021 г. – 31.12.2022 г. в Стратегията за подкрепа на личностно развитие на деца и ученици, се включва създаване на собствен модел на всяка една услуга, осигуряваща общо и допълнително развитие на децата и учениците за организиране на извънучилищните дейности и социален живот в условията на пандемия, което предполага експериментиране на различни педагогически практики и организационни модели. Споделянето им ще окаже положително въздействие върху подобряване на образователната среда и сплотяване на колективите. Ситуацията с разпространението на вируса сложи отпечатък върху всички сфери на обществения живот, върху всички системи, върху всеки от нас. Наред с това показва, че образованието е една гъвкава система. Центърът за подкрепа за личностно развитие – Котел, като част от образователната система се превърна в активна общност. Кризата ни показва, че ключът към ефективност на образователния процес е синхрон между всички участници в него.

Настоящата Стратегия е отворен документ, който по всяко време и при всяка новосъздадена се ситуация може да бъде допълван, актуализиран или променян в посока към осъществявана по-добра обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в образователните и социални институции на територията на община Котел.

Председател на Общински съвет-Котел: (п)  
(Христина Чолакова)